

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет будівництва та транспорту
Кафедра архітектури та інженерних вишукувань

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**ОК 14 Архітектурно-будівельна фізика
(світлологія, архітектурно-будівельна акустика)**

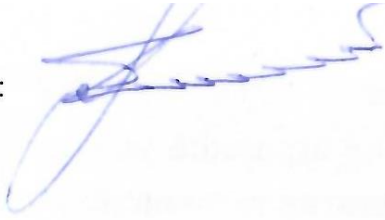
Реалізується в межах освітньої програми

Архітектура та містобудування

за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування.

на першому рівні вищої освіти.

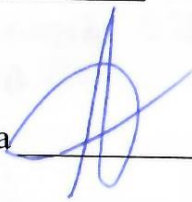
Розробник:

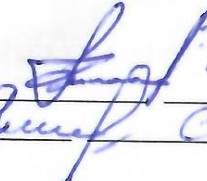
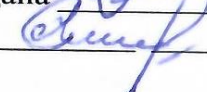
Бородай С.П., старший викладач

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри архітектури та інженерних вишуквань	протокол від <u>07.08.2024</u> № <u>14</u>
	Завідувач кафедри Бородай Д.С.

Погоджено:

Гарант освітньої програми Бородай А.С.Декан факультету, де реалізується освітня програма Соларьов О.О.

Рецензія на робочу програму надана

 Бородай Д.С.
 Соларьов Н.Т.Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації Н.Тарасов (Надія Тарасовська)Зареєстровано в електронній базі: дата: 07.08 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ОК 14 Архітектурно-будівельна фізика							
2.	Факультет/кафедра	Будівництва та транспорту/ Кафедра архітектури та інженерних вишукувань							
3.	Статус ОК	Обов'язковий компонент							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Архітектура та містобудування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» кваліфікація: бакалавр архітектури.							
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)								
6.	Рівень НРК	6 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	5 (7) семестр: 1-15 тиждень							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 (7) семестр							
		3							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні			
		Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.
		16	-	30	-	-	-	44	-
10.	Мова навчання	Українська							
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Старший викладач Бородай Сергій Петрович							
11.1	Контактна інформація	Кабінет №431e; тел.050-344-10-96;e-mail boroday1@gmail.com							
12.	Загальний опис освітнього компонента	ОК Архітектурно-будівельна фізика спрямований на одержання студентами теоретичних знань та практичних навичок у розрахунках енергоефективних огорожувальних конструкцій, використанні та врахуванні кліматологічних факторів у архітектурно-містобудівному проектуванні, а також розрахунків природного освітлення, інсоляції приміщень і забудови та створенні комфортних умов у приміщеннях;створення оптимальних умов слухового та зорового сприйняття в глядацьких залах та забезпечення захисту від шуму приміщень і територій від шуму.							
13.	Мета освітнього компонента	Навчити студентів враховувати та використовувати у архітектурно-містобудівному проектуванні фізичні процеси навколишнього середовища: температурно-вологісний режим, природне світло та сонячне опромінення для створення комфортних умов перебування людини в архітектурному середовищі, а також запобігання дії побутових і транспортних шумів, як негативних явищ. Вивчити закони розподілення і розповсюдження корисного звуку в залах масового користування для створення оптимальних акустичних якостей приміщень.							

14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>1. Освітній компонент базується на знаннях з базової фізики (теплотехніки, оптики, акустики), а також на вміннях та знаннях з таких освітніх компонентів як: Будівельне матеріалознавство, Архітектурне проектування, Основи та методи архітектурного проектування.</p> <p>2. Освітній компонент є основою для набуття професійних навиків та вмінь, які є необхідними для архітектурного та містобудівного проектування. Освітній компонент є основою для таких освітніх компонентів як: Архітектурне проектування, Основи містобудування, Ефективні сучасні матеріали і конструкції, Архітектурне робоче проектування.</p>
15.	Політика академічної доброчесності	<p>Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає виконання студентами індивідуальних завдань, що включає можливість плагіату і копіювання. завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності.</p> <p>Порушенням академічної доброчесності при вивченні ОК «Архітектурно-будівельна фізика» вважаються : академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання кимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:</p> <p>Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання.</p> <p>Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамостійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю</p>
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4984

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде ...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹							Як оцінюється РНД
	ПРН03	ПРН04	ПРН08	ПРН14	ПРН15	ПРН16	ПРН17	

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

ДРН 1. Здатен виконувати розрахунки природного освітлення та інсоляції приміщень і забудови;	+	+	+	+	+	+			Індивідуальне розрахунково-практичне завдання, проміжний контроль, екзамен.
ДРН 2. Здатен використовувати набуті знання, як у академічному, так і реальному проектуванні;	+	+	+		+		+	+	Індивідуальне розрахунково-практичне завдання, проміжний контроль, екзамен.
ДРН 3. Здатен відтворювати засвоєний матеріал та розробляти заходи покращення акустичних властивостей глядацьких залів громадських будівель;	+	+	+	+	+	+			Індивідуальне розрахунково-практичне завдання, проміжний контроль, екзамен.
ДРН 4. Здатен визначити звукоізоляційні властивості огорожуючих конструкцій та розробити заходи щодо їх покращення	+	+	+	+	+	+			Індивідуальне розрахунково-практичне завдання, проміжний контроль, екзамен.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота дена			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Основи архітектурної світлології, світлове середовище, фізичні величини і поняття. - Промениста енергія, видиме випромінювання. Світловий потік, сила світла. Освітленість поверхні. Яскравість та світність. - Світлові властивості тіл. - Світлові величини та одиниці виміру. - Архітектурна світлологія як розділ будівельної фізики. Основні одиниці і параметри світлології.	2	2	-	6	1, 10,15,19,20,22

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

- Історія розвитку архітектурної світлології та її роль у створенні комфортного середовища для людини.					
Тема 2. Природне освітлення будівель. Проектування природного освітлення приміщень. - Коефіцієнт природного освітлення. Основний закон будівельної світлотехніки. Джерела природного освітлення. - Світловий клімат територій. Проектування природного освітлення. - Сучасні концепції природного освітлення приміщень в світовій архітектурній практиці.	2	4	-	6	1, 10,15,17,18,19,20,22
Тема 3. Розрахунок природного освітлення приміщень. - Нормування природного освітлення приміщень. - Розрахунок природного освітлення геометричним методом. - - Розрахунок коефіцієнта природної освітленості приміщення при боковому освітленні.	2	2	-	4	15,17,18,19,20
Тема 4. Інсоляція та її роль у містбудуванні. - Поняття інсоляції приміщень. Сонячна карта. Визначення тривалості інсоляції. Інсоляція території забудови. - Розрахунок тривалості інсоляції житлових приміщень. - Проектування житлового мікрорайону в аспекті забезпечення нормативної інсоляції. - Захист приміщень від сонця.	2	2	-	6	1,2,3,10,15,16,17,18,19,22
Тема 5. Архітектурна акустика. Основні поняття та величини. - Акустична якість приміщень. Поняття реверберації. Артикуляція. - Порівняння завдань архітектурної та будівельної акустики. - Акустика приміщень глядацьководовищного призначення визначних об'єктів сучасної архітектури.	2	2	-	6	1,10,13,19
Тема 6. Розрахунок основних акустичних параметрів приміщень. - Час реверберації. Рівняння реверберації. Розрахунок часу реверберації. Розрахунок артикуляції мови. - Архітектурна акустика приміщень та сучасні акустичні матеріали у дизайні інтер'єрів громадських будівель.	2	2	-	6	1,10,13,19

Тема 7. Звукоізоляція огорожувальних конструкцій в житлових та громадських будівлях. - Нормовані параметри і допустимі рівні шуму. Вимоги до звукоізоляції внутрішніх та зовнішніх огорожувальних конструкцій. - Методика акустичного розрахунку захисту приміщень від шуму. Розрахунок звукоізоляційних параметрів огорожувальної конструкції будівлі. - Архітектурні та конструктивні засоби покращення акустичних якостей приміщення.	2	2	-	6	1,10,11,12,14,17,18,19,23
Тема 8. Боротьба з шумом у містобудуванні. - Джелела шуму та їх характеристики. - Архітектурно-планувальні засоби боротьби з шумом. Шумозахисні будинки. Шумозахисні екрани. - Зелені насадження в шумозахисті. Містобудівні засоби у захисті сільбищних територій від шуму в сучасному містобудуванні.	2	2	-	4	1,11,14,17,18,19,23
Всього за семестр	16	30		44	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент_самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Здатен виконувати розрахунки природного освітлення та інсоляції приміщень і забудови;	<i>Словесні методи</i> – вивчення теоретичного матеріалу на лекціях з наочною демонстрацією за допомогою мультимедіа та інтерактивною дискусією. <i>Практичні методи</i> – виконання практичних робіт за індивідуальним завданням Використання платформи MOODLE, ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з методичними вказівками, довідниками, посібниками, проектами-аналогами, інтернет-ресурсами	12
ДРН 2. Здатен використовувати набуті знання, як у академічному, так і реальному проектуванні	<i>Словесні методи</i> – вивчення теоретичного матеріалу на лекціях з наочною демонстрацією за допомогою	10	Засвоєння теоретичного матеріалу, робота з методичними вказівками, підручниками та посібни-	10

ні;	мультимедіа та інтерактивною дискусією. <i>Практичні методи</i> – виконання практичних робіт за індивідуальним завданням Використання платформи MOODLE, ZOOM під час змішаної форми навчання.		ками. Виконання індивідуальних завдань пов'язаних з світлотехнічними та акустичними розрахунками	
ДРН 3. Здатен відтворювати засвоєний матеріал та розробляти заходи покращення акустичних властивостей глядацьких залів громадських будівель;	<i>Дедуктивні методи</i> – формулювання загальних принципів, та прийомів; їх застосування при вирішенні прикладних архітектурних завдань. <i>Практичні методи</i> – всебічний аналіз та використання навичок, здобутих на практичних заняттях. Використання платформи MOODLE, ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з нормативною літературою, довідниками, проектами-аналогами. Виконання індивідуальних архітектурно-технічних завдань.	12
ДРН 4. Здатен визначити звукоізоляційні властивості огорожуючих конструкцій та розробити заходи щодо їх покращення	<i>Дедуктивні методи</i> – формулювання загальних принципів, та прийомів; їх застосування при вирішенні прикладних архітектурних завдань. <i>Практичні методи</i> – всебічний аналіз та використання навичок, здобутих на практичних заняттях. Використання платформи MOODLE, ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з нормативною літературою, довідниками, проектами-аналогами. Виконання індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань.	10

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у	Дата скла-
---	-------------------------------	---------------	------------

		загальній оцінці	даня
1.	Індивідуальні практичні роботи і розрахунки	85 балів /85%	2-14 тиждень
2.	Підсумковий залік в кінці семестру	15 балів 15%	По закінченні вивчення курсу

5.2.2. Критерії оцінювання

<i>Компонент</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Задовільно</i>	<i>Добре</i>	<i>Відмінно</i>
Індивідуальні практичні роботи і розрахунки	<44 балів Індивідуальні практичні роботи не відповідають поставленому завданню, розрахунки виконано невірно	44-54 бали Індивідуальні практичні роботи відповідають завданню, розрахунки виконані на достатньому рівні, але мають суттєві помилки	55-65 балів Індивідуальні практичні роботи відповідають завданню, розрахунки виконані на достатньо-високому рівні, але мають незначні помилки	66-72 бали Індивідуальні практичні роботи і розрахунки виконано у відповідності до завдання на високому рівні
Підсумковий іспит в кінці семестру	<16 балів Відповіді на теоретичні питання неправильні, поверхневі або відсутні	16-21 бал Відповіді на теоретичні питання в цілому правильні, але неповні, поверхневі	22-26 балів Відповіді на теоретичні питання правильні, але не зовсім повні.	27-30 балів Відповіді на теоретичні питання правильні і повні.

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальним розрахунковим завданням	Кожне практичне заняття
2.	Усний зворотний зв'язок на індивідуальні практичні роботи і розрахунки	Кожна розрахункова практична робота

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Г.В. Казаков. Архітектурна фізика. Основні поняття та величини. Навчальний посібник. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012.-261с.
2. І.Н. Скриль. Інсоляція житла. Київ. Будівельник, 2001.
3. И.Н. Скрыль Инсоляция в градостроительстве: Учеб. пособие для студентов спец. "Архитектура" / Полтавский ИСИ.–К.: УМК ВО, 1992.–64 с.
4. Навчальний посібник "Будівельна теплофізика огорожуючих конструкцій будівель" / Г.Л. Волик, О.І. Юрін. – Полтава: Полтавський державний технічний університет імені Юрія Кондратюка, 2001. – 126 с.
5. Конспект лекцій з курсу «Міська кліматологія»/ Т.В.Жидкова.-Харків: ХНАМГ, 2011.-36с.
6. Ковригин С.Д. Архитектурно-строительная акустика / учеб.пособие для вузов по спец. «Архитектура» и «Промышленное и гражданское строительство» / С.Д. Ковригин, С.И. Крышов. – 2-е изд., перераб. и доп.– Харьков: Госуниверситет 1996. – 256 с.
7. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Будівельна кліматологія Державні будівельні норми України. – К.: Мінрегіонбуд України, 2011. – 122 с.
8. ДБН В.2.6-31:2016 Теплова ізоляція будівель . Державні будівельні норми України – К.: Мінбуд України, 2017. – 71 с.
9. Кислов А.В. «Климатология. Учебник для вузов - 2 изд.» М. Издательство «Academia», 2014.- 224с.
10. Дундич Е.И. и др. Лабораторный практикум по строительной физике. – Харьков: Госуниверситет, 2002. – 192 с.
11. Самойлюк Е.П.Борьба с шумом в населенных местах.– К.: Будівельник, 1975. – 125 с.
12. Руководство по акустическому проектированию залов многоцелевого назначения средней вместимости. – М.: Стройиздат, 1981. – 47 с.
13. Защита от шума / Справочник проектировщика / под ред. Е.Я. Юдина. –М.: Стройиздат, 1974. – 165 с.
14. ДБН В.2.5-28-2006.Інженерне обладнання будинків і споруд. Природне і штучне освітлення - К. Мінбуд України, 2006: - 96 с.
15. ДСТУ-Н Б В.2.2-27:2010. Настанова з розрахунку інсоляції об'єктів цивільного призначення- К. Мінрегіонбуд України, 2010: - 56 с.

6.1.1. Методичне забезпечення

17. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Архітектурно-будівельна фізика» для студентів IV курсу спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», С.П. Бородай.
18. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Архітектурно-будівельна фізика» для студентів IV курсу спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», С.П. Бородай.
19. Конспект лекцій з дисципліни «Архітектурно-будівельна фізика» для студентів IV курсу спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», С.П. Бородай.

6.1.2.Інші джерела

20. Воронец Л.А. Искусственное освещение помещений. – К., Будівельник, 1979.
21. Бородай А.С. Височин І.А., Андрух С.Л., Бородай С.П., Бородай Д.С., Галушка С.А. Проблема просторового буття мешканця мегаполіса. Науковий вісник будівництва. Харків, ХНУБА №3, 2020. – С. 62-71.
22. Бородай С.П., Бородай А.С., Бородай Д.С., Бородай Я.О. Екологічні технології будівництва у сучасній народній архітектурі північно-східної України. Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник / Головн. ред. М.М. Дьомін. – К., КНУБА, 2021. – Вип. 77. – С.
23. Самойлюк Е.П. Борьба с шумом в населенных местах. – К.: Будівельник, 1975. – 125 с.